

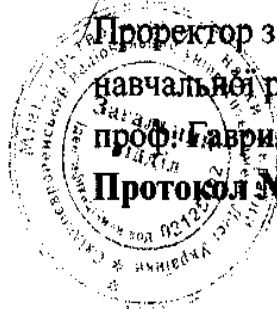
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації**

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 5 від 11.02.2018 р.

АРТ-ТЕХНІКИ АКТИВІЗАЦІЇ ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ ЛЮДИНИ

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки магістр

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітня програма: Психологія

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «Арт-техніки активізації внутрішніх ресурсів людини» для галузі знань 05 соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія освітньої програми: Психологія

Розробник: Вічалковська Н.К., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Рецензент: Мушкевич М.І., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри практичної психології та безпеки життєдіяльності

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри протокол № 12 від 30 серпня 2017 р.

Завідувач кафедри: проф. Гошовський Я.О.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології

протокол № 1 від 30.08 2017 р.

Голова науково-методичної

комісії факультету О.Є Іванашко

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Освітня програма Психологія Освітнього ступеня Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 5		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
ІНДЗ: <u>є/немає</u>		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 18 год. Лабораторні 32 год. Індивідуальні- год.
		Самостійна робота 72 год. Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік

(заочна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Освітня програма Психологія Освітнього ступеня Магістр	Вибіркова
Кількість кредитів 5		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
ІНДЗ: <u>є</u>		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 12 год. Лабораторні 14 год. Індивідуальні 0- год.
		Самостійна робота 96 год. Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік

2.АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни «**Арт-техніки активізації внутрішніх ресурсів людини**», складеної відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» є ознайомлення студентів з практикою використання арт-технік активізації внутрішніх ресурсів людини у генетично-віковому розрізі. Особлива увага приділяється розвитку імагінативно-аттенційних процесів, сенсорному розвитку, розвитку емоційної чутливості, а також умінню по-творчому вирішувати терапевтичні й дидактичні завдання.

Завданнями вивчення курсу є

- Набуття досвіду практичного застосування арт-технік в групі.
- Оволодіти вмінням інтерпретувати, прогнозувати, корегувати поведінку іншої людини, спираючись на невербальні компоненти людського буття та продукти арт-діяльності.
- Розвинути емпатію, саморефлексію, сформувати професійну свідомість та етику.
- Покращити суб'єктивне самопочуття та укріпити психічне здоров'я.

3.КОМПЕТЕНЦІЇ:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти будуть компетентними у таких питаннях: знати:

- суть, види, сфери застосування і межі ефективності арт-технік;
- принципи застосування, процедурні особливості і психотехнічні прийоми арт-технік;
- сфери застосування і компетентності даного терапевтичного методу.

вміти:

- володіти адекватною проблемі і терапевтичній парадигмі психотехнологією її розв'язання;
- використовувати власний усвідомлений внутрішній автентичний потенціал (інтуїцію, творчість, продуктивну уяву, особистий досвід) при наданні психотерапевтичної допомоги клієнту;
- аналізувати чужий і рефлектувати власний терапевтичний досвід, намічати шляхи професійного зростання.

4.ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	усього	Кількість годин				консультації
		У тому числі				
		Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1. Історичний аналіз методу арт-терапії.						
Тема 1. Арт-техніки, методи, матеріали в арт-терапії: теоретичні та прикладні аспекти вивчення.	12	2	2	2	6	
Тема 2. Арт-техніки в формуванні мотиваційної сфери у дітей з особливостями в розвитку.	12	2	2	2	6	
Тема 3. Використання арт-технік в практиці казкотерапії.	14	2	2	4	6	
Тема 4. Графічні арт-техніки.	13	2	2	4	5	
Тема 5. Психомалюнок в арт-техніках	28	2	2	4	10	10
Тема 6. Арт-техніки роботи з піском	22	2	2	4	14	
Тема 7. Арт-техніки у парній роботі	18	2	2	4	10	
Тема 8. Арт-техніки роботи з природними та синтетичними матеріалами.	13	2	2	4	5	
Тема 9. Використання арт-технік у психокорекційній роботі з сім'ями.	18	2	2	4	10	
Усього годин	150	18	18	32	72	10

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	усього	Кількість годин				консультації
		У тому числі				
		Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1. Історичний аналіз методу арт-терапії.						
Тема 1. Арт-техніки, методи, матеріали в арт-терапії: теоретичні та прикладні аспекти вивчення.	24	2	4	2	16	
Тема 2. Арт-техніки в формуванні мотиваційної сфери у дітей з особливостями в розвитку.	22	2	2	2	16	
Тема 4. . Використання арт-технік в практиці казкотерапії	31	2	2	2	16	9
Тема 7. Арт-техніки роботи з піском.	32	2	2	4	24	
Тема 8. Графічні арт-техніки.	41	2	2	4	24	9

Усього годин	150	10	12	14	96	18
--------------	-----	----	----	----	----	----

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№з/п	Тема	Кільк. годин
1.	Основні фактори психотерапевтичного впливу в арт-терапії.	6
2.	Особливості етапу формування психокорекційних відносин і початку творчої діяльності.	6
3.	Особливості етапу зміцнення і розвитку психокорекційних відносин і продуктивної творчої діяльності.	6
4.	Завершальний етап (термінація) в роботі з арт-техніками.	6
5.	Обговорення з клієнтами цілей, характеру і умов роботи із застосуванням арт-технік.	6
6.	Види індивідуальної психокорекційної роботи.	10
7.	Особливості групових арт-технік.	14
8.	Внутрішньогрупові комунікативні процеси і відносини в групі, яка працює з арт-техніками.	10
9.	Етапи групової роботи із застосуванням арт-технік.	8
	Разом	72

(заочна форма навчання)

№з/п	Тема	Кільк. годин
1	Основні фактори психотерапевтичного впливу в арт-терапії.	16
2	Особливості етапу формування психокорекційних відносин і початку творчої діяльності.	16
3	Особливості етапу зміцнення і розвитку психокорекційних відносин і продуктивної творчої діяльності.	16
4	Завершальний етап (термінація) в роботі з арт-техніками.	24
5	Обговорення з клієнтами цілей, характеру і умов роботи із застосуванням арт-технік.	24
	Разом	96

6.ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Під час вивчення навчальної дисципліни «Арт-техніки активізації **внутрішніх ресурсів людини**» студентам пропонується виконання окремого виду наукової діяльності за вибором, наприклад, участь у наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах з психології тощо.

Індивідуальні завдання мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Для обов'язкового виконання студентам пропонується виконати такий вид позааудиторної індивідуальної роботи як індивідуальні науково-дослідні завдання (10 завдань), кожне з яких окремо подається, захищається та оцінюється.

Метою індивідуальних науково-дослідних завдань є самостійна робота та опанування питань комплексної теми «Арт-техніки активізації **внутрішніх ресурсів людини**», а також систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу в цілому. Заплановані види робіт повинні мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер. Завдання виконуються на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лекційних, практичних (семінарських, лабораторних занять, охоплюють декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Порядок подання та захист індивідуального науково-дослідного завдання:

1. Виконана робота подається у вигляді мультимедійної презентації та/або скріплених аркушів формату А4 (реферату) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання.

2. Творча робота подається викладачу, який проводить практичні заняття з даної дисципліни за два тижня до семестрового контролю.

3. Оцінка за роботу виставляється на заключному практичному занятті з навчальної дисципліни на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом індивідуального завдання та публічного захисту студентом.

Оцінка за роботу враховується при виведенні підсумкової оцінки (заліку) з навчального курсу. Оцінювання здійснюється в межах 40% від загальної кількості балів, тобто може складати від 1 до 40 балів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Упродовж вивчення курсу „**Арт-техніки активізації внутрішніх ресурсів людини**” студенти-магістранти опрацьовують лекційний матеріал, рекомендовану літературу, виконують завдання практичних занять та індивідуальних творчих робіт, а також пишуть модульну контрольну роботу. Усі види навчальної роботи студента оцінюються за 100-бальною шкалою Курс „**Арт-техніки активізації внутрішніх ресурсів людини**” складається з одного залікового кредиту і закінчується заліком.

Сумарна кількість балів, яку отримує магістрант з усіх видів роботи за 100-бальною шкалою визначає його підсумкову оцінку.

Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен з двох модулів: складається з балів, які отримує студент за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях , а також 60 балів контрольна робота.

Поточний контроль (маx = 40 балів)						Контрольна робота	Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2				
Змістовий модуль 1			ІНДЗ				
Г1	Г2	Г3	Г4	Г5	Г6	60	100
5	5	5	5	5	5		

(заочна форма)

Поточний контроль (маx = 40 балів)					Контрольна робота	Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2			
Змістовий модуль 1			ІНДЗ			
Г1	Г2	Г3	Г4	Г5	10	60
6	6	6	6	6		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	

60 - 66	Е		
1 – 59	Фх	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базові

1. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Грабенко Т. М. Практикум по креативной терапии. СПб.: Речь, 2001. С. 147 – 155.
2. Кэджьюсон Х., Шеффер Ч. Практикум по игровой психотерапии. СПб.: Питер, 2002. С. 41 – 76 (*Раздел II “Техники сочинения историй”*).
3. Шоттенлоэр Г. Рисунок и образ в гештальттерапии. СПб.: Изд-во Пирожкова, 2001. С. 199 – 201 (*Глава “Рисование и сочинение историй”*).
4. Агавелян В. С. Психология состояний. Теория и практика / Агавелян В. С.-Челябинск, Б.и., 2000.- 197 с.
5. Агаянц Г. Ц. Состояние как системное проявление психики
6. / Г. Ц. Агаянц, Е. А. Калинин // Проблемы психических состояний в спорте. - Ереван, Б.и., 1987.- 218с.
7. Бетенски М. Что ты видишь? Новые методы арт-терапии / М.Бетенски.– М.: МИР, 2002.– 117 с.
8. Богданович В. Новейшая арт-терапия. О чем молчат искусствоведы/ В.Богданович.– М.: Золотое Сечение, 2008.–58 с.
9. Будза А. Арт-терапия. Йога внутреннего художника/ А. Будза.- Ростов-на-Дону: Издательство «Феникс»,СПб; ООО., 2006.– 317 с.
- 10.Будза А. Эзотерическая фотография. Дзэн и фото-арт-терапия / А. Будза.– Ростов- на-Дону: Издательство «Феникс», 2007.–225 с.
- 11.Бурно М.Е. Терапия творческим самовыражением / М.Е. Бурно. – М. : РПВА, 1989.– 46 с.
- 12.Васильев В . Н . Здоровье и стресс / Васильев В . Н. — М .: Знание, 1991. — 160 с .
- 13.Ведяев Ф. П. Мозг,эмоции, здоровье / Ведяев Ф. П.- М. : «Знание», 1990.- 134с.
- 14.Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога: [Монографія] / Вірна Ж. П. - Луцьк: РРВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. - 320с. .
- 15.Соколова Е. Т. Проективные методы в исследовании личности / Соколова Е. Т. – М.: Дуга, 2005. – 213 с.
- 16.Карл Густав Юнг Человек и его символы / К.Г. Юнг.– К. : БЛПР, 2000.– 125 с.

17. Истратова О.Н. Справочник по групповой психокоррекции / О.Н. Истратова, Т.В. Эксакусто. — 2-е изд. — Ростов н/Д: Феникс, 2008. — 443 с.
18. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навч. посібник. / Кузікова С.Б. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. — 384 с.
19. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. / Осипова А.А. — М.: ТЦ Сфера, 2002. — 512 с.
20. Рудестам К. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика. / Рудестам К. — М.: Прогресс, 1993. — 368 с.
21. Абрамова Г.С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. / Абрамова Г.С. — Изд. 8-е., перераб. и доп. / — М.: Академический Проект; Трикста, 2005. — 496 с.
22. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии. / Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. — СПб.: Речь, 2000. — 310 с.
23. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Путь к волшебству. Теория и практика сказкотерапии. / Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. — СПб.: «Златоуст», 1998. — 352 с.
24. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Проективная диагностика в сказкотерапии. / Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Тихонова Е.А. — СПб.: Речь, 2003. — 208 с.
25. Колошина Т.Ю. Арт-терапевтические техники в тренинге: характеристики и использование. Практическое пособие для тренера. / Колошина Т.Ю., Трусъ А.А. — СПб.: Речь, 2010. — 189 с.
26. Копытин А.И. Основы арттерапии. / Копытин А.И. — СПб.: Гиппократ, 1999. — 360 с.
27. Копытин А.И. Практикум по арт-терапии. / Копытин А.И. — СПб.: Питер, 2000.
28. Марасанов К.И. Социально-психологический тренинг. / Марасанов К.И. — М.: Изд-во «Совершенство», 1998. — 208 с.
29. Мілютіна К.Л. Теорія та практика психологічного тренінгу: Навч. посіб. / Мілютіна К.Л. — К.: МАУП, 2004. — 192 с
30. Оруджова Ж.А. Створення казки або казкова арт-терапія. / Оруджова Ж.А. — К.: Марич, 2009. — 92 с. — (Серія «Психологічний інструментарій»)
31. Практикум по арт-терапии / Под ред. А. И. Копытина. — СПб.: Питер, 2001. — 448 с: ил. — (Серия «Практикум по психологии»).
32. Роджерс К. О групповой психотерапии. / Роджерс К. — М.: Тиль-Эстель, 1993. — 224 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ.

1. Поняття арт-терапії в психологічній науці.
2. Історія розвитку арт-технік.
3. Переваги арт-технік в порівнянні з вербальними формами психокорекційної роботи.
4. Основні фактори психотерапевтичного впливу в арт-терапії.
5. Особливості етапу формування психокорекційних відносин і початку творчої діяльності.
6. Особливості етапу зміцнення і розвитку психокорекційних відносин і продуктивної творчої діяльності.
7. Завершальний етап (термінація) в роботі з арт-техніками.
8. Обговорення з клієнтами цілей, характеру і умов роботи із застосуванням арт-технік.
9. Види індивідуальної психокорекційної роботи.
10. Особливості групових арт-технік.
11. Внутрішньогрупові комунікативні процеси і відносини в групі, яка працює з арт-техніками.
12. Етапи групової роботи із застосуванням арт-технік.
13. Форми групової роботи із застосуванням арт-технік.
14. Використання формалізованого бланку в арт-корекційній роботі.
15. Використання розгорнутого опису за схемою в груповій арт-корекційній роботі.
16. Хронограма групової роботи з арт-техніками.
17. Методи оцінки психокорекційного впливу арт-технік.
18. Арт-техніки в роботі з дітьми, що мають когнітивні, поведінкові та емоційні розлади.

19. Арт-техніки в роботі з дітьми, що мають фізичні вади.
21. Психоаналітичний підхід в арт-техніках.
22. Аналіз символіки в арт-техніках.
23. Принципи використання психомалюнків в арт-терапії.
24. Специфіка використання психомалюнків в роботі з дітьми.
25. Особливості проведення вправ з кольорами.
26. Техніка каракуль і плям.
27. Принципи роботи з папером. Види роботи з папером.
28. Принципи пісочної терапії.
29. Проективна психодіагностика в пісочниці (індивідуальна та групова форми).
30. Психокорекція в пісочниці (індивідуальна та групова форми).
31. Психопрофілактика, розвиток і навчання в пісочниці.
32. Принципи роботи з глиною.
33. Арт-техніки роботи з природними та синтетичними матеріалами.
34. Арт-терапевтична робота з тканиною.
35. Створення колажів у арт-терапевтичній роботі.
36. Арт-техніки у формуванні практичних навичок у пізнанні оточуючого світу.
37. Арт-техніки у розкритті „Я-образу”.
38. Арт-техніки у пізнанні життєвої перспективи особистості.
39. Арт-техніки у психокорекційній роботі з конфліктами.
40. Арт-техніки у психокорекційній роботі з емоційною сферою особистості.
41. Арт-техніки у парній роботі.
42. Арт-терапевтичні вправи для групової роботи.
43. Робота з арт-техніками в поєднанні з музикою і звуками.
44. Використання театральних елементів в арт-техніках.
45. Використання арт-технік в практиці казкотерапії.

Схвалено Вченою радою
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Протокол № __ від _____ 201
р.

Проректор з науково-педагогічної

і навчальної роботи та рекрутації

Навчальний відділ

Юридичний відділ

С. В. Гаврилюк

Л. О. Заєць

А. В. Маїло